

28 Şubatın Diyanet Başkanı'dan itiraflar

28 Şubat "Postmodern Darbesi"nin yaşandığı zor dönemde Diyanet İşleri Başkanlığı yapan Mehmet Nuri Yılmaz'dan ilginç açıklamalar.

Yılmaz 'postmodern darbe' olarak da adlandırılan 28 Şubat sürecini anlatırken, iki arada bir derede kaldıklarını ve çok zor günler yaşadıklarını dile getiriyor. Askerleri iknada zorluk çektiklerini açıklayan Yılmaz, ilk defa yeni bir öneri ile karşımıza çıkıyor. Yılmaz "İslam dünyasının bir araya gelmesi için öncelikle siyasi birliğini kurması gerekir. Bunun için de Müslüman devletlerin AB tarzında bir oluşuma gitmesi gerekir." diyor.

28 Şubat "Postmodern Darbesi"nin yaşandığı zor dönemde Diyanet İşleri Başkanlığı yapan Mehmet Nuri Yılmaz, Artıeksi Dergisi'ne içini dökerken güçlük çektikleri dönemin perde arkasını ve karanlıkta kalan noktaları açıklıyor.

Şimdi emekliliğin tadını çıkaran Yılmaz, o günleri 'kaos dönemi' olarak nitelendiriyor ve sabahlara kadar uyuyamadığı çok gece yaşadığını dile getiriyor.

-Emeklilik nasıl gidiyor?

-Kitap yazıyorum. Ortak Değerler diye bir derneğimiz var. Burada çalışmalarımız devam ediyor.

-Dernekte neler yapılıyor?

-Ortak değerlerimiz nelerdir? Bu değerleri nasıl ayakta tutabiliriz? Ülkemizde neler değişti? gibi sorulara cevap arıyoruz. Toplumu bir arada tutan unsurları araştırarak toplantılar yapıyoruz.

-Ülkemizde neler değişti? 28 Şubat sürecinde Diyanet İşleri Başkanlığı yaptınız. Zor bir dönemdi değil mi?

-O günkü şartlar şimdi yaşanmıyor tabii ki. Yine de ülke bundan kurtulmuş değil. 28 Şubat süreci belki bugün yaşanmıyor. Ama bir generalimiz 'Gerekirse 28 Şubat 1000 yıl devam eder' demişti. 28 Şubat'ı hazırlayan bir takım nedenler vardı. O gün bizi ilgilendiren yönü 'irtica' idi. Biz gerekli açıklamaları yaparak ilgili makamlara gereken bilgileri verdik. İslam ile irticanın bir ilişkisi olmadığını anlattık. O günlerde bazı çevreler irtica ile dini ayıramıyordu.

-En çok hangi konuda sıkıntı çektiniz?

-Geceleri uyuyamıyordum. Toplumda büyük bir sıkıntı vardı. Onları çözme açısından sıkıntı yaşıyorduk. Durup dururken Türkçe ibadet gündeme geliyordu; Kur'an kursları, İmam Hatip Liseleri sürekli tartışılıyordu. Namazın Türkçe kılınması durumunda irticanın önlenilebileceği yönünde yanlış fikirler ortaya atılıyordu. Cemal Kutay'ın ortaya attığı Türkçe ibadet konusu bizi çok meşgul etti.

-Askerlerle aranız nasıl? Albay bir danışmanınız vardı.

-Askerlerle aramız iyiydi tabii. Askerle çok görüşmeler yaptık. Yaptığımız görüşmelerde doğru bildiğimiz konuları anlattık. Bahsedilen albay, Genelkurmay Başkanlığı Psikolojik Harp Dairesi'nde başkanlık yapıyordu. Kendisini daha önceden tanıyordum. Emekli olduktan sonra Hac'a gitmek için bize müracaat etti. Biz de kendisinden istifade etmek için Diyanet

İşleri Başkanlığı'na aldık. Genelkurmay Başkanlığı'nın bize önerdiği biri değildi. Şahsi bir ilişkimiz ve yakınlığımız olduğu için aldık.

-Genelkurmay Başkanı'nın dile getirdiği irtica gerekçelerinin haklı bir tarafı var mıydı?
-Vardı tabii. Dini istismar eden gruplar vardı. Din adı altında ticaret ve siyaset yapılması askerleri rahatsız ediyordu.

-Yapmak isteyip de yapamadığınız bir proje var mı?
-Yapmak istediğimiz çok şey vardı; ama 28 Şubat süreci bize imkan vermedi. İhbar ve şikâyetler bizi çok meşgul etti. Kurum içinde imzasız ihbarlar askerler vasıtasıyla bize geliyordu. Ama biz kimseye zarar gelmemesi için büyük çaba harcadık. Eğer dik durmasaydık, birçok çalışmamızın görevlerine son verilecekti. Bu konuda askerleri ikna ettik. Başımızı, gelen şikâyetler ve bunları cevaplandırmaktan kaldıramadık. İnsanlar paniğe kapıldı. Kimse geleceğinden emin değildi.

-İki arada bir derede kaldığınız oldu mu? Bir taraftan başörtüsünü savunan bir kitle, diğer taraftan askerlerin beklentisi...

-Tabii, olmaz olur mu? Başörtüsü sorunu şimdi de devam ediyor. O zaman birçok insan okuldan atılıyordu. Tıp fakültesinin son sınıfına gelen öğrencilerin eğitim hayatına son veriliyordu. Bu insanlar bize gelerek 'bize çare bulun' diyordu. İnancından ötürü örtündüklerini ifade ederek, başlarını açmayacaklarını ifade ediyordu. Ben öğrencilere farklı bir şekilde örtünebileceklerini söyledim. Ama onlar kabul etmedi. Bu konu siyasi bir konu olduğu için bir şey de yapamıyorduk. O zaman şimdiki bakan Mehmet Aydın, Hayrettin Kahraman, Süleyman Ateş'in de aralarında bulunduğu ilahiyatçıları topladık ve basına kapalı bir toplantı yaptık. Orada sadece Süleyman Ateş bunun bir zorunluluk olduğunu ve başörtüsünün çıkarılabileceğini söyledi. O dönemde herkes bana yükleniyordu. Oysa ortada Din İşleri Yüksek Konseyi'nin kararları vardı. Bana o gün yüklenenler şimdi neden ses çıkarmıyor? O dönemde koalisyon hükümeti vardı ve farklı görüşler hakimdi. Şimdi tek parti iktidarı var. Neden sesleri çıkmıyor? O dönemde bir fikir beyan ettiğiniz zaman siyasi partinin yandaşı olarak algılanıyordunuz. Zor bir dönem geçirdik.

-Şimdi nasıl çözülmeli?

-Hizmet alan ile hizmet verenin ayrılması gerekir. 28 Şubat sürecinde de aynı görüşü dile getirdim.

-Anayasa değişikliği ile çözülebilir mi?

-Bilemiyorum. Buna siyasetçiler karar verir. Hukukçular arasında da farklı görüşler var. Görünen o ki, bu sorun Anayasa değişikliği ile çözülebilir. Ancak bu olur mu olmaz mı bilmiyorum. Konu, özgürlükler açısından ele alınarak gündemden çıkarılabilir. Karışık bir konu. Hükümet bir yol bulup bir şekilde çözmeli.

-Laik bir devlette din işlerinden sorumlu olmanın ne tür zorlukları var. Bu çok zor bir görev olsa gerek.

-Laik devlette insanlar kendi inançlarını yaşamalı. Biz bir konuda görüş açıklarken bazıları 'fetva dönemi mi' diye itiraz ediyor. Devlet laik olabilir. Ama insanlar olmayabilir. Laik devlet vatandaşını dindar-dinsiz diye ayırmaz. Nüfusunun yüzde 99'u Müslüman olan ülkede böyle bir kuruma ihtiyaç var. DİB, Allah ile kul arasında Vatikan gibi bir araç değil. İbadet

konusunda veya başka dini konularda biz cevap veriyoruz. Bunun laikliğe ters düşen bir yanı yok.

-Bir konuda karar verirken, dine ters düşmekle laik devlete ters düşmek arasında kaldınız mı?

-Hayır, öyle bir şeyle karşılaşmadım. Kanunların verdiği yetkilerle görevimizi yaptık. Taviz verdiğimiz bir konu değil. Hükümet ve başka bir kuruma karşı dinden taviz vermedik.

-Dinin devletin kontrolünde olması laiklik ilkesine aykırı değil mi?

-Bu görüşün doğru tarafları var. Ama Türkiye buna hazır değil. Şu an bile birçok gayri resmi diyanet kurumları var. Türkiye’de Diyanet İşleri gibi bir kurum olmazsa kaos ortaya çıkar. Bir zaruret var. Birçok insan bizim kararlarımıza uymuyor. Biz ‘şu gün bayram’ diyoruz. Vatandaş fetvayı başka yerlerden alarak oruç tutuyor. Bayramda oruç da tutmuyor. Niye uymuyorlar?

-Sizin burada bir inandırıcılık ve güven sorunuz yok mu?

-Bazı vatandaşlarda ‘Cumhuriyetin kurduğu müesseseler sağlam değildir’ kanaati var. Hangi kurum olursa olsun, hepsine şüphe ile bakıyor. Bir kısmı da başka devletlere uyuyor. Bu vatandaşlar araştırdıkları için değil, Türkiye Cumhuriyeti’ne kızdıkları için bunu yapıyorlar. Böyle bir zümre de var.

-İmam Hatip Liseleri’nin kapatılması yönünde fikirler var. Buna katılıyor musunuz?

-İmam Hatip Liseleri öğrencileri eskiden daha kaliteliydi. Şimdi kalite düştü. Bu liselerin kapatılması yerine, müfredatın değiştirilerek eğitim verilmesi daha iyi olur düşüncesindeyim.

-Türkiye’de Alevilik çok tartışılan bir konu. Alevilik bir din mi yoksa bir kültür mü?

-Alevilik bir din değil, Müslümanlık içinde bir renktir. Bana göre bir kültür olayıdır. Aleviler’in Alevilik konusunda çok farklı görüşleri var. Bülent Ecevit 1999 seçimlerinde seçim beyannemesinde Aleviler’in temsil edileceğini söylemişti. Bu sorunu çözmek için çok çaba harcadı. Her dernek ve cem evi farklı yorum ve beklentiler içinde Ecevit’e taleplerini ilettiler. Ancak Ecevit, Aleviler arasındaki fikir ayrılığı nedeniyle işin içinden çıkamadı. Aleviler fikir birlikteliğini sağlamadan sorunlarını çözemez.

-Türkiye’nin Malezya’ya dönüşeceği yönünde fikirler var. Böyle bir tehlike var mı?

-Görevde iken yaptığımız araştırmada 20 milyon insanın Cuma Namazı’na gittiğini tespit ettik. Bu çok sevindirici bir durumdur. Türkiye’nin Ortadoğu’nun herhangi bir ülkesine benzeyeceğine inanmıyorum. Türkiye’nin kendisine özgü bir yapısı var. Türkiye hiç bir Arap ülkesinin etkisinde kalmaz. Aşırıya kaçan bir toplumsal yapımız yok.

-İslam dünyasının bir araya gelip Vatikan gibi bir kurum kurması mümkün mü?

-Bu konu halifelik meselesinde sürekli gündeme geliyor. Bana göre İslam dünyasının birliği için halifeliğe gerek yok. Bir dönem yaşandı ve bitti. Ama burda AB birliğine benzer bir yapılanma olabilir. İslam dünyasının bir araya gelmesi için öncelikle siyasi birliğini kurması gerekir. Bunun için de Müslüman devletlerin AB tarzında bir oluşuma ihtiyacı var. Ancak bu şekilde birlik sağlanabilir. Keşke olsa...

(Adem BALTA)- artieksi

